

Murska Straža

Glasi obmejnih Slovencev.

Uredništvo in upravnništvo v Radgoni, Murska ulica
štev. 184. — Telefonska štev. 31.
Rekopisi se ne vračajo.

izhaja vsako soboto zjutraj in stane s poštnino
vred za vse leto 15 K, za pol leta 7 K 50 v.,
za četrt leta 3 K 80 vin.

Inserati: Ena petstolpna petstvrsta (prostor 3 mm
visok in 54 mm širok) 80 vinarjev.
Pri večkratni objavi primeren popust.

Volitve.

Živimo v času, ko se likvidira vojna in polagoma a stalno celijo rane, ki jih ima od vojne vsak posameznik, vsaka država in vse civilizirano človeštva. Evropa izgleda kakor uboga delavska hiča v zgodnji spomladi; belijo se stene, snažijo koti in pere umazan pod; praznične poletne sukne se čistijo, popravljajo in polagajo na solnce. Tako vidimo po celi Evropi neko presnavljanje, čiščenje in iskanje novih gesel, programov in novih političnih sistemov. Vojna je ustvarila dolgo vrsto raznih gospodarskih, socialnih in kulturnih problemov. Prejšnjim vrednotam je udarila novo ceno, prekvasila mišljenje in čustvovanje, marsikaj pokrila in še več razkrila, mnogo jih povišala in še več ponižala. Kratkotrajno, vojna je postala nov faktor v našem javnem življenju, nova sestojina o snoveh, pripravljenih za naš bodoči razvoj.

Z likvidacijo vojaške in politične vojne pa ne nstopa vedno tudi likvidacija tzv. čustvene vojne, t. j. odprava vseh raznoterih kombinacij, ki jih je vojna spletla tako v čustvovanju posameznika kakor v čustvovanju mas, narodov, držav.

Zanimiv je pogled na volitve, ki so se vršile zadnje tedne v velikem delu Evrope: v Franciji, Italiji, Belgiji, Rumuniji. Vidimo ljudstvo, ki je še pred poldrugim letom polnilo evropska bojišča, kako vrši prvo ustavno delo, prevzema vladarsko oblast in odloča o usodi države. Izreka obsedbo nad vojno ali pa ji daje absolutorij. Kaže svojo zrelost in približne smernice bodočega razvoja. Izid volitev pričča, ali in kako daleč je likvidirala vojna v čustvovanju narodov.

V tem oziru so značilne volitve v Italiji in Franciji. V obeh državah je bila doslej na površenju skupina ljudi, katerih politično naziranje temelji na kapitalistično-imperijalistični podlagi.

V Italiji je sedaj zmagala socialistična in katoliška ljudska stranka, v Franciji pa so si pridobile večino meščanske (kapitalistične) stranke. Znano je, da so ljudske stranke zmagale že prej vseh poraženih državah (Nemčija, Avstrija, Bolgarija), kajti poražen narod lažje likvidira vojno nego narod — zmagovalce. Toda Italija spada vsaj na zunaj med zmagovalce, in vendar je s svojimi volitvami demonstrirala proti imperijalistični politiki dosedanjih vladnih krogov, dasi je imela ta politika vsajčasne uspehe, Zlasti pa je pozdraviti zmago katoliške ljudske stranke, ki vtegne dati Italiji mnogo svežih in zdravih sil, katerih ne bo izrabljala za svojo pogubo. Sicer je razvoj političnih razmer v Italiji še precej nejasen, vendar brez ozira na to, ali nastopita obe ljudski stranki skupno ali ne, so že same številke značilne dovolj. Izv. čustvena vojna je že začela z likvidacijo, še predno je popolnoma rešena vojaška in politična vojna. V Franciji vidimo nasprotno. Vojna, ki je dala tej državi moralno zadoščenje za bolesten poraz leta 1871., ne more likvidirati v čustvovanju ljudstva. Francoz čuti globoko in upravičeno radost, da je zmagala Francija, ker gleda v njeni zmagi zmago pravičnosti in kulture. Italijan nima zavesti zmagovalca, ker nima zavesti moralne upravičenosti svoje vojne in zato takoj likvidira vojno ter se skuša postaviti na ono zdravo podlago, ki leži pod vsemi propadajočimi in socialnimi sistemi kot edini temelj za bodoči razvoj: na podlago prave demokratične ideje. Skuša se postaviti, toda v resnici še ne stoji in ne bo stal tako kmalu. Brez dvoma pa je zmaga ljudskih strank v Italiji znaten korak naprej.

Tako nam kaže izid volitev v tej dveh državah dva različna vpliva vojske: potrditev starega sistema v Franciji in razveljavljenje istega v Italiji. To je tudi merilo za presnavljanje ostale Evrope. Uverjeni smo pa lahko, da bo stari sistem, sistem kapitalizma in imperijalizma, likvidirati v tistem trenutku, ko bo likvidirala

svetovna vojna v ljudskem čustvovanju. Zgled vojaško in političnih premaganih držav dokazuje, da je star dužabni red in z njim vso pred- in medvojno naziranje, ki je posejal seme za neštevilno gorje, obsojen k neizprosnemu poginu. Zmagujejo ljudske stranke, ki edine lahko jamčijo za novo življenje na zdravi in čvrsti podlagi.

Komisija za določitev državne meje.

Poslanec dr. Hohnjec je dne 27. novembra v zadevi mednarodne komisije za podrobno in končno veljavno določitev naše severne državne meje stavil na ministrskega predsednika Ljubo Davidoviča to-le interpelacijo: Naša mirovna delegacija v Parizu je podpisala šentžermensko mirovno pogodbo, koje predmet je avstrijska republika. S tem je stopilo v aktualno stanje vprašanje o mednarodni komisiji, ki ji bo glasom § 29 mirovne pogodbe pripadala podrobna določitev v pogodbi označenih mejnih smernic med naše kraljevino in avstrijsko republiko. Ta komisija, v kateri bo poleg antantnih zastopnikov po en zastopnik Jugoslavije in Avstrije, se sestane 14 dni potem, ko stopi šentžermanska pogodba v veljavo.

Jugoslovani se še doslej nismo prav zavedli velepomena komisije za »podrobnosti«, katera bo po svoji sodbi, boljše rečeno po svoji volji postavila državne mejnike, nepremakljive za dolgo bodočnost. In vendar bi nas bil slučaj mesta Radgone lahko podučil, da je prevelika zaupljivost od naše strani več kakor neumestna. Naslajali smo se z zavestjo in brezskrbnostjo, da je Radgona in njena slovenska okolica naša. Med tem pa je prišel naš severni sosed ter nam je s pomočjo našega zagrizenega italijanskega protivnika na mirovni konferenci ugrabil to, kar je iz narodnopisnih in gospodarskih razgovorov naše ter bi moralo ostati naše.

Otok mrtvih.

Dalečdoli na plavem Tirenskem morju, blizu Sardinije, leži samotni otok Asinara. Dolg je 23 kilometrov, širok na nekaterih mestih samo 100 metrov. Ves je pust, nikjer ni videti hiše, drevesa, vasi; nikjer ni najti kapljice vode. Na njem se ustavljajo samo vetrovi, ki gredo s Sredozemskega morja v alpske pokrajine in divjajo na otoku več dni zaporedoma, vsied česar je vsak dovoz prekinjen.

V normalnih razmerah je živela na tem otoku majhna kolonija kaznjencev, njihovi stražniki ter tri do štiri obitelji finančnih paznikov. Razen teh ljudi ni bilo na otoku žive duše.

Okrog Božiča l. 1915 so priplule pred Asinaro tri velike vojne ladje »Dante Alighieri«, »Regina Elena« in »Vittorio Emanuele«. Na njih je bilo približno 30.000 vojnih ujetnikov avstro-ogrske armade, ki so bili ujeti na srbskih bojiščih in izza umika srbske vojske preko Albanije deportirani v Italijo, ker se je srbska armada sama morala zateči na tuja grška tla. Teh avstro-ogrskih ujetnikov je bilo pred Mackensenovo ofenzivo preko 70.000, toda med umikom čez Albanijo, ki je ena največjih strahot te stražne vojske, so se njihove vrste

zredčile tako, da jih je prispelo v Valono samo še 30.000. Petdeset tisoč ujetniških trupel je pognojilo puste albanske planjave.

Srbija je v skrajni sili sprejela italijansko ponudbo, da Italija skrbi za te ujetnike. V resnici so jih naložili na italijanske ladje.

O tem piše dopisnik rimskega »Avantija«, laški častnik, ki je preživel vse grozopolne dni na pustem otoku Asinari, med drugim sledeče:

V času plovbe čez Jadransko in Tirensko morje se je širila med moštvo kolera, ki je mnogo ljudi pokopala že v Albaniji. Na ladjah se ni ločilo zdravih od okuženih. Vse odprtine na palubi so bile zaprte, tako da so se bolni, zdravi, živi in mrtvi nahajali vnotranjosti broda. S tem so hoteli Italijani zabraniti okuženje svoje posadke. Ujetnikom se je dajala hrana skozi okna, vsled česar je prišlo do prepira med njimi. Kdor je bil zdravejši in močnejši, se je pehal za hrano in suval slabejšega. Bolniki so umirali v najhujših mukah, ki si jih lahko predstavlja naša domišljija. Dva ujetnika, ki sta piscu teh vrst podala podatke, sta našla nekje mačka, ga zgrabila, razkosala in sirovega ter krvavega snedla.

Okrog Božiča so se ladje ustavile v luki Asinara. Ker na tem pustem otoku niso ničesar

pripravili za ujetnike, so morali ostati nekoliko časa na ladjah. Vsak večer so ladje dvignile sidra in odplule na odprto morje, da pekoplejo mrtve. Tirensko morje je bilo polno trupel, katera so valovi nosili na obalo Sardinije in sicer v takem številu, da je morala vlada prepovedati ribolov.

Ujetnike se je oskrbovalo z vodo iz neapeljskih studencev, seveda z velikanskimi stroški. Na otoku ni bilo niti ene zidane hiše razen one, v kateri je stanovalo poveljstvo. Tukaj nisi slišal ne zvona ne petja pičev, marveč samo strašen šum valov, ki so se odbijali ob pečine nesrečnega otoka. V takih razmerah so morali ujetniki zblazneti od tuge in bolesti.

Vsak dan je umiralo do 400 ljudi. Zdravniki so došli šele pozneje, a se niso upali temeljito lotiti dela, ker so se sami bali okuženja. Živež je prihajal zelo neredno; meso šele čez mesec dni, kruh iz Sardinije pa za štiri do pet tednov. Vsled velikega umiranja se niso mogle pravočasno izkopati jame za mrličje, pa so jih polagali tik na obalo. Krog njih so napravili nasip iz kamenja, a zasipali so jih z morskim peskom. Trupla so se čez par dni začela razpadati. Skozi kamenje je curljala črna smrdljiva tekočina. Večkrat se je dogajalo, da so trupla

L'appétit vient en mangeant, pravi pregovor. Bili bi zelo naivni, če bi mislili, da naši sosedi ne bodo hlepeli in hlatali po drugih kosih našega narodnega teritorija.

Kako si Nemci predstavljajo tiste »podrobnosti«, kojih določitev bo spadala v delokrog komisije, spoznamo iz upov, ki jih nemško časopisje stavi v komisijo, njeno pristojnost in njeno oblast. Želijo namreč in zahtevajo, da pripade tej komisiji ne samo določitev meje tam, kjer še ni natanko določena, ali pa majhna poprava meje na tej ali drugi krajevno omejeni točki, marveč da sme komisija celo spremeniti naravne meje (razvodje, reke), ki so že določene ter so doslovno sprejete v mirovno pogodbo. To pa utemeljujejo s prožnim pojmom »gospodarski interesi«, za katerim se skriva briga in težnja, da bi za Radgono, katera je izven Jugoslavije obsojena na gospodarsko smrt, iz našega narodnega telesa izrezali kolikor največje gospodarsko ozadje.

Tudi Slovenci zremo z največjim pričakovanjem v bodoče delo mednarodne komisije. Naša severna meja na Štajerskem — o tužnem našem Korotana niti ne govorim — nikakor ne odgovarja našim pravičnim, če tudi najbolj umerjenim narodnim zahtevam.

Na mnogih krajih trga in razdvaja to, kar ne more in ne sme biti ločeno. Meja med političnimi okraji je slučajna ter se ne ozira ne na naše krajevne, ne na narodnostne, ne gospodarske razmere. Ponekod loči cerkev od šole, cerkev bi bila v naši državi, šola pa v avstrijski. Takih nesmiselnosti in nezmožnosti vendar ne more potrditi mednarodna komisija. Ali more ta komisija ostati gluha za želje, prošnje in zahteve slovenskih kmetov, ki bi jih slučajnostna okrajna meja državno odtrgala od svojih slovenskih bratov, s katerimi so stoletja vezani z najožjimi vezmi krvi, vere in gospodarstva? Ali more podkrepiti gospodarski in prometni nonsens, da železnica iz Ljutomera do Maribora teče najprej po slovenskem ozemlju, od Radgone do Špilja prestopi na nemški teritorij, od Špilja dalje do Maribora pa zopet vozi po slovenskih tleh?

Slovenci se nadejamo, da bo mednarodna komisija upoštevala naše želje in zahteve ter da se ne bo pod vplivom odkritih in tajnih prijateljev avstrijskih Nemcev dala premakniti s pravca objektivnosti. Objektivno delovanje pa je zajamčeno edino le v objektivni sestavi komisije.

»Sestava komisije je velepomembna«, je pisal list »Neues Grazer Tagblatt« dne 4. novembra t. l. Nemškoavstrijski krogi porabljajo vse vezi, ki jih imajo z antanto, da se komisija sestavi tako, da bo kolikor največ Avstriji na klonjena ter bi ji prisodila kolikor največ slovenske zemlje ob meji.

Sremeljenje in delovanje neoficijelnih krogov vneto in vztrajno podpirajo oficijelni činitelji. Avstrijski kanclar dr. Renner je v seji narodnega zbora (Nationalversammlung) na Dunaju dne 22. novembra med drugim rekel: »Uverjen

ležala več dni na morski obali. Videli so se grozni prizori. Ujetniki, ki so bili slabo oblečeni, so se po noči doplazili k truplom, slekli obleko in oblekli sebe, da se varujejo pred mrazom in slabim vremenom. Sebični ljudski nagon je hotel rešiti samega sebe, pa je prišlo tako daleč, da so okuženi večkrat po več dni imeli mrtve tovariše pri sebi, samo da so lahko dobili njihovo porcijo hrane.

Kraljevski italijanski vojaki so pa skušali vzdržati disciplino z bičem in palicami. Če si je kateri ujetnik natočil čašo vode in si je hotel privoščiti še drugo, je bilo to že zločinstvo, ki se je kaznovalo z batinami. Poveljujoči laški general in laški oficirji so odobrovali to postopanje. Častniki so govorili javno, da bi se moralo vse ujetnike pomoriti z gladom, češ da je to patriotsko delo. Od 30.000 ujetnikov, ki so bili vkrcani v Valoni, jih je ostalo samo 5000, dočim je ostalih 25.000 našlo grobove na Asinari.

Petindvajset tisoč grobov na pustem otoku sredi plavega Tirenskega morja in doli na morskem dnu! Divji vetrovi gredo s Sredozemskega morja, plešejo na otoku mrtvih turobno tarantelo in tulijo tja proti Alpam, domovini teh 25.000 mrtvih... (Po »Obzoru«.)

smo, da se bo pravica na pokrajine Spodnje Štajerske, katere so nam prisojene, pravica do svobodnega, vsakega vplivanja prostega ljudskega glasovanja na Koroškem, uresničila natanko v smislu pogodbe. Meni izročeni državni urad ne opusti nobene prilike, da ne bi najkrepkejše zastopal tega stališča.

Ali je tudi naš državni urad za zunanje zadeve porabil vsako priliko, da je najkrepkejše zastopal naše jugoslovansko stališče glede na naše teritorialne zahteve na državni meji, o tem prepuščam sodbo njemu in naši javnosti.

Stavim pa na ministrskega predsednika kot voditelja poslov ministrstva zunanjih zadev tole vprašanje:

1. Ali je vlada obvestila našo delegacijo v Parizu, naj skrbno pazi, da se ne bo pod vplivom Italijanov komisija sestavila pristransko v prid Avstrije?

2. Ali vlada zastavlja, oziroma bo zastavila ves svoj vpliv v Parizu, da se naše zahteve v vprašanju komisije izpolnijo?

3. Ali je vlada voljna kot zastopnika Jugoslavije v komisijo poslati moža, ki je dober poznavalec krajevnih in obmejnih razmer?

Madžarski napad na Doljno Lendavo.

(Izvirno telef. poročilo.)

V soboto dne 29. novembra ob pol 7 uri zjutraj je vdrla v mesto Doljno Lendavo v Prekmurju dobro oborožena in s strojnimi puškami opremljena madžarska tolpa, sestojeca iz 20 mož madžarske bele garde in nekoliko civilistov. Tolpi se je posrečilo, da se je v prvem trenutku polastila mesta in je stopila takoj v zvezo z domačimi madžaroni. Z njihovo pomočjo je vdrla na mestno policijo in ujela 7 jugoslov. redarjev, ki so bili povsem nepripravljeni na napad. Planila je tudi v stanovanje jugoslov. kapetana, ga našla v postelji in vzela s seboj. Medtem so jeli prodirati srbski novinci ter so po kratkem boju pognali Madžare nazaj iz mesta. Na madžarski strani je bilo 5 mrtvih in okrog 50 ujetih. Ostali so se razgubili po okolici in ušli preko demarkacijske črte. Dne 30. nov. je prišlo k spopadu med našimi in madžarskimi četami pri vasi Pinice, ki leži tik ob demarkacijski črti. Naše čete so pognale Madžare v beg in zopet zasedle to vas. Jugoslovanski ujetniki, kapetan in 7 redarjev, so se dne 30. nov. vrnili v Doljno Lendavo. Tolpa jih je popolnoma oropala, slekla, natepla in izpustila. V mestu vlada sedaj red in mir, pričakovati pa ja novih napadov, ker so Madžari postavili na demarkacijsko črto precej močne vojaške oddelke in ker si domači madžaroni prizadevajo s vsemi sredstvi, da napravijo med prebivalstvom razpoloženje za nemire. Naše oblasti so izbrale več talcev, ki so zaprti v Doljni Lendavi. Posadka je znatno ojačena.

Naivno bi bilo misliti, da je ta madžarski napad delo neodgovornih in ropoželjnih elementov. Gotovo je, da je to tipanje madžarske vlade, s katerim skuša dognati odporno moč na naši strani in premeriti dosedanje uspehe organizirane madžarske propagande v Prekmurju. Poročali smo že, da je po celem Prekmurju razpredena močna madžarska propaganda, delo udpuščenih uradnikov, nastavljenecv in oseb, ki so živele od starega režima in so jim sedaj izpodbita tla. Madžaroni razširjajo nek letak, ki je podpisan od grofa Antala Sigrayaja, vladnega komisarja za zapadno Ogrsko, v katerem hujska »brate Vende« proti Jugoslovanom in pravi, da pridejo Madžari nazaj. Ljudstvo je sicer v veliki večini za Jugoslavijo, ampak strup upliva še v tako zdravem organizmu, pa si na ta način tudi madžaronska propaganda pridobiva vedno več tal. Zadnji čas je že, da oblasti zapro najnevarnejše hujskače in tujce izženejo preko meje. Ljudstvo zahteva red, mir in sigurnost svoje svobode! Želeti bi tudi bilo, da se slovenska javnost živahneje zanima za Prekmurje in s tem vzpodbuja našo mirovno delegacijo, da smatra vprašanje Prekmurja za vprašanje celega naroda. Danes je Madžarska gnezdišče reakcije, zakulisne politike in diplomatskih intrig pa tvori stalno nevarnost za komaj osvobodjene pokrajine bivše Ogrske. Dobro je, da vse do trenutka, ko stopi mirovna

pogodba za Ogrsko v veljavo (in kje še je to?) držimo diplomatski ščit pripravljen, da izpodbijemo vsak udarec, dasi smo sicer lahko preverjeni, da nasprotnik ne bo udaril.

Tedenske novice.

Himen. Dne 3. decembra sta se poročila v Celju Ivo Bergič, gimn. profesor na Reki in Pepca Bergič roj. Trojnkova iz Žetincev pri Radgoni. Najiskrenejše čestitke.

Monošter pripade Jugoslaviji? »Novice« poročajo: Iz krogov ameriške delegacije na mirovni konferenci javljajo, da je vrhovni zavezniški svet prisodil naši državi tudi Monošter (St. Gotthard) v Prekmurju.

Mirovna pogodba z Avstrijo še ni podpisana. Dne 26. novembra bi imela jugoslovanska delegacija v Parizu podpisati senžimensko mirovno pogodbo, takoj naslednjega dne pa tudi bolgarsko pogodbo, toda v zadnjem trenutku je delegacija izjavila, da nima zadostnih pooblastil in mora počakati na naknadna navodila iz Beograda. Vrhovni zavezniški svet je na to podaljšal rok na osem dni. — Kakor se poroča, mora naša mirovna delegacija podpisati razen pogodbe še dve posebni konvenciji, od katerih se ena tiče odškodnine Italiji in druga takozvane »takse za osvoboditev«, katero plačajo bivše avstro-ogrške dežele. Za podpis teh dveh konvencij pa ni dobila naša delegacija nobenih pooblastil in jih je morala zahtevati naknadno.

Nemške priprave za komisijo za določitev državne meje. Pri nas v Sloveniji je časopisje obsojeno k molku, hrvaška in srbska javnost pa se sploh ne zanima za meje napram avstrijski republiki. O komisiji, ki ima te meje določiti na licu mesta in ki je opremljena s pooblastili, da jih lahko popravi na »najprimernejši« način, ni najti na pr. v zagrebških ali beogradskih listih nobenega znamenja, dočim dunajski listi ne smatrajo določitve državne meje na Štajerskem za izključno zadevo graških listov in prinašajo pogosto poročila o pripravah za to komisijo. Za graške liste »Tagespost« in »Neues Grazer Tagblatt« pa velja v tej zadevi: nulla dies sine linea. Kako se nemška javnost v Avstriji zanima za to vprašanje, smo že poročali; danes prinašamo notico iz lista »Deutsche Grenzacht«: »Dne 23. t. m. se je vršilo na graškem Trgu svobode dobro obiskano zborovanje, ki je soglasno sprejelo naslednjo rezolucijo: Obmejni komisar (t. j. zastopnik Avstrije v zgoraj označeni komisiji. Op. ured.) mora biti nemško čuteči Štajerc, dodeljeni pa mu morajo biti kot zaupniki in svetovalci brihtni nemški Štajerci in znesljivi možje. Čast in cela narodna in gospodarska bodočnost Štajerske zahteva neizprosno, da se napravi konec jerobstvu dunajske vlade; naše zastopstvo mora samo prevzeti in samostojno rešiti visoke cilje, prispevajoč s tem k utrditi cele države. Samo deželni zbor in deželno zastopstvo lahko sklepa o tem nezmotljivo«. — Pri številnih zahtevah, ki se stavijo na osebo bodočega obmejnega komisarja, se je slednjič v resnici bati, da se ne bo našlo nikogar, ki bi vsem ugajal. Bilo bi želeti, da se kmalu zedinimo v vprašanju osebe, kajti priprave, katere ima izvršiti on in njemu dodeljeni zaupniki, so velike. Vse možnosti in najmanjše malenkosti se morajo izdelati že v naprej; naj si nikdo ne predstavlja, da bodo imeli zaupniki tekom delovanja obmejne komisije velik delokrog. Komisar za meje bo večkrat v odločilnih trenutkih navezan na samez sebe. V slučaju, da bi ne došlo kmalu k zedinjenju bi bilo menda najbolje, da odloči obmejno ozemlje z glasovanjem«. Tako nemškonacionalni list. Iz graških listov je razvidno, da dunajska vlada ne akceptira mišljenja graških šovinistov in hoče poslati v komisijo trezno mislečega človeka. Skoraj gotovo pa je, da se bo dunajska vlada udala in tako dobimo v komisijo nemškonacionalnega šovinista, ki bo s vsemi sredstvi delal na to, da nam škoduje. Opozarjamo še enkrat deželno in osrednjo vladu na nemške priprave. Zahtevamo, da zastopa naše interese mož, ki bo vedel nastopiti odločno in večje v trenutkih, ko se bo šlo za stoletne koristi našega naroda in naše države. Naše obmejne občine so v posebnih rezolucijah predlagale, da se to odgovorno mesto poveri znanemu veščaku v

Zoper vinski davek.

Poslanec dr. Hohnjec je zavoljo vinskega davka na Štajerskem na finančnega ministra 24. novembra 1919 stavil naslednjo interpelacijo:

V vinorodnih krajih Slovenske Štajerske se je začel pobirati vinski davek. Dotični plačeni nalogi se pri tem sklicujejo:

1. Na razglas namestništva bivše vojvodine Štajerske z dne 30. decembra 1917, dež. zak. št. 117;

2. Na naredbi narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 4. novembra 1918, št. 44 (Uradnega lista br. 4) ter z dne 4. januarja 1919, št. 249 (Uradni list br. XXXVIII)

Prva, kakor druga podlaga, na katero opirajo davčne oblasti svoje plačilne naloge, ste nezakoniti.

1. Kar se tiče razglasa namestništva bivše vojvodine Štajerske z dne 30. decembra 1917, št. 117 dež. zak., se z navedenim razglasom nazninja, da je avstrijski cesar z odlokom z dne 25. decembra 1917 potrdil sklep štajerskega deželnega odbora z dne 29. oktobra 1917, ki se nanaša na pobiranje samostojne deželne doklade na vino, katero se konzumira na Štajerskem in od katerega se ne plačuje državni vinski davek in sicer za čas od 1. januarja 1918 do 31. decembra 1918. Temelj razglasa je torej sklep deželnega odbora, da bo pobiral kot samostojno deželno doklado vinski davek. Ta sklep deželnega odbora je popolnoma nezakonit, kajti glasom § 22 d. r. za Štajersko (ces. diplom z dne 20. oktobra 1870, št. 226 dež. zak.) je izključno deželni zbor upravičen, posvetovati se in sklepati o pobiranju potrebnih sredstev, ako dohodki iz temeljnega premoženja ne zadostujejo v pokritje deželnih potrebščin. Samo on je upravičen v to svrhu skleniti doklade k direktnim davkom, in sicer do 10% popolnoma samostojno, višje doklade pa potrebujejo ces. odobritve. V II. oddelku cit. zakona, in sicer od § 26—32, so določbe v delokrogu deželnega odbora. Pri vseh teh določbah se vidi, da ima deželni odbor le pravico upravljati z deželnimi fondi in napravami, da pa nima nikjer samostojne pravice, da bi nalagal nove davke.

Kdor pozna le malo zgodovino ustavnega razvoja v posameznih državah, bo moral pritrditi, da je bila prva zahteva ljudstva, ko je postopalo proti samodržtvu, da sme sodelovati pri pobiranju davka t. j. da se smejo pobirati le oni davki, katere je popreje ljudstvo dovolilo. Tudi spada k določbam temeljnega državnega zakona, da sme država pobirati davke le tedaj, če jih popreje odobri ljudsko zastopstvo. Sicer smo imeli glede državnega zbora izjemo v § 14, toda tudi ta določba se je uporabljala le za pobiranje že poprej dovoljenih davkov; novi davki se niso predpisovali na podlagi § 14. Ta določba pa ni veljala za deželne doklade in se tudi ni vinski davek predpisal z ozirom na § 14 zakona v državnem zastopstvu. Sploh ne poznamo nobene zakonske določbe, ki bi določala, da je v katerem si koli slučaju deželni odbor upravičen izvrševati agende, ki so prideljene deželnemu zboru. Z ozirom na to je bil dotični sklep deželnega zbora, da se pobira novi davek, popolnoma nezakonit, proti ustavi, proti temeljnim državnim zakonom in je pobiranje davka na podlagi takega nezakonitega in protiustavnega sklepa nedopustno. Na tem prav nič ne izpremeni dejstvo, da je bil dotični sklep potrjen od cesarja, kajti tudi taka potrditev je bila protiustavna, ker ne najdemo nikjer v celi naši ustavni zakonodajo določbe, da bi smel cesar na svojo roko razpisovati davke. Razven tega je pa bil čas dotičnega sklepa točno omejen, veljal je le za leto 1918. Če bi se hotel davek pobirati tudi v letu 1919, bi bil zato potreben nov zakon, oziroma če se postavimo na nezakonito stališče, nov sklep deželnega odbora, kateri bi določil pobiranje vinskega davka tudi za leto 1919. Takega sklepa pa ni. Zato manjka za pobiranje davka leta 1919 tudi formalno vsaka podlaga.

Vse to je, oziroma bi veljalo, če bi bil ostal stari režim. Po slomu in razpadu avstro-ogrske monarhije je treba vprašati, kakšna je podlaga, na kateri nova oblast predpisuje vinski davek.

2. Kar se tiče naredbe narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 4. novembra 1918, se

ta naredba nanaša odvisno le na bivšo vojvodino Kranjsko ter pravi v točki 6: »Vse dosedanje deželne naklade in davščine vseh vrst in brez vsake izjeme se do nadaljnjega ukrepa pobirajo in zaračunajo v isti izmeri in na isti način kakor doslej«. Glede krajev, ki ne spadajo k bivši vojvodini Kranjski, pa določa naredba v točki 9: »Glede začasnega vodstva in nadzorstva deželne uprave in deželnih naprav izven mej dosedanje vojvodine Kranjske se izdajo naknadno posebni ukrepi«.

Naredba narodne vlade SHS v Ljubljani z dne 3. januarja 1919 določa, da ravnokar navedena naredba velja za vse kraje, ki spadajo v območje narodne vlade SHS v Ljubljani, to pa še le od dneva naprej, ko stopi naredba z dne 3. januarja 1919, št. 249 v veljavo,

Kar se tiče vinskega davka za leto 1918, manjka za pobiranje vsaka podlaga, kajti naredba z dne 4. novembra 1918 sama pravi, da ne velja za Štajersko. Naredba z dne 3. januarja 1919 pa tudi sama določa, da velja še le za čas naprej, ko stopi v veljavo. Ta naredba ni mogla stopiti poprej v veljavo, predno je bila razglašena. Torej gotovo še le po 3. januarju 1919. Vsled tega se na podlagi te naredbe nikakor ne more pobirati davek za leto 1918, ker naredba sama določa, da velja še le za čas od veljavnosti naredbe naprej. Pa tudi za leto 1919 se ne more pobirati davka, kajti takrat, ko je stopila naredba v veljavo, ni bil določen za Štajersko nobeden vinski davek. Razglas namestništva bivše vojvodine Štajerske z dne 30. decembra 1917, št. 117 se nanaša na sklep štajerskega deželnega odbora z dne 29. oktobra 1917. Ta sklep pa pravi, da velja le za čas od 1. januarja 1918 do 31. decembra 1918. Torej je bil s sklepom leta 1918 na vsak način razveljavljen, to se pravi, da se na podlagi tega sklepa nikakor ni moglo pobirati davka tudi za leto 1919.

Naziranje, ki se ga prilastila tudi delegacije ministrstva financ za Slovenijo, da namreč velja sklep nekdanjega štajerskega deželnega odbora tako dolgo, dokler ne stopijo v veljavo nove zakonite določbe o obdačenju vina, vinskega in sadnega mošta in vinske brozge po državi, je popolnoma napačno. Zakaj sklep štajerskega deželnega odbora izrecno pravi (§ 14), da velja samo od 1. januarja do 31. decembra 1918, ter je od bivšega avstrijskega cesarja potrjen z omejitvijo, da pravica do pobiranja te deželne naklade poneha v tistem hipu, ko med tem časom stopijo v veljavo nove zakonite določbe o obdačenju vina po državi. Pobiranje tega že samo po sebi nezakonito sklenjenega davka bi moralo takoj izostati, čim bi v tem času do 31. decembra 1918 bil po državi urejen vinski davek.

Naš slovenski narod na Štajerskem je bil vselej globoko preverjen, da je ta davek nezakonit, od nemške večine nekdanjega štajerskega deželnega odbora slovenskemu kmetu krivično breme, kojega je bil prost nemški kmet po Srednjem in Gornjem Štajerskem, ter da je pobiranje tega davka nedopustno. Ko je naša nova jugoslovanska država zoper vse pričakovanje začela pobirati ta nezakoniti davek, se je našega kmeta po vseh in zlasti po vinorodnih krajih Slovenskega Štajerskega polotila razburjenost in upravičena nevolja!

Stavim torej na gospoda ministra financija upit:

1. Ali smatra, da je pobiranje vinskega davka na Slovenskem Štajerskem docela nezakonito in zato nedopustno?

2. Ali je voljen odmah zaukazati delegaciji ministrstva financ za Slovenijo v Ljubljani, da takoj ukine pobiranje tega davka po Slovenskem Štajerskem?

Radi nujnosti stvari in ker Narodno predstavništvo sedaj ne zboruje, prosim pismenega odgovora.

Kmečke pritožbe.

(Dopis iz kmečkih krogov.)
(Konec.)

In kaj bo sledilo iz tega? Kmečki stan bo popolnoma propadel v malo letih in potem bo nastopil tisti raj po ruskem receptu, o katerem tudi pri nas tako radi sanjajo razni boljševiski

socijalisti. Da pa bi to bilo usodepolno tudi za našo mlado državo, o tem ni nobenega dvoma. Ali ni pomoči? Pač, pomagajte si lahko sami. Po zgledu drugih stanov se združite v enotno arnado, ki je potem nihče ne premore. Organizirajte se samo na podlagi vaših stanovskih koristi. Pred vsem je treba parirati ta najnovejši kruti udarec. V ta namen prirejte protestne shode po vseh občinah, kmet. podružnicah ter kmetijskih zadrugah. Povsod se naj glasi klic: Proč z izvozno carino! Udeležujte se teh shodov vsi kmečki ljudje, ker pred množico imajo tudi mogotci rešpekt. Tak shod se je vršil že 16. t. m. za občino Cven. Shoda se je udeležilo vključ skrajno slabenen vremenu. 109 kmečkih ljudi in to samo iz Cvenske občine. Sprejele so se soglasno nastopne resolucije, ki se odpošljejo na pristojna mesta.

Resolucije.

Kmetje, zbrani na protestnem shodu na Cvenu dne 16. novembra 1919 so soglasno sprejeli nastopne resolucije:

1. Centralna vlada se pozivlja, da takoj odpravi izvozno carino odrejeno s poveljem generalnega direktorja carine Kukiča z dne 17. okt. t. l. br. 20.566; ta carina ne le, da bo upropastila kmečki stan, ampak bo tudi pri njem povzročila silno nuznjo do celokupne države.

2. Centralna vlada naj takoj odpomore neznosnemu pomanjkanju in vedno naraščajoči draginji kmečkemu ljudstvu neobhodno potrebnih stvari, kot sol, petrolej, železo, vžigalice, poljski stroji in orodja, oblačilne snovi, usnje i. t. d. V ta namen naj bodo ti predmeti prosti uvozne carine. Podrejenim oblastim naj zaukaže, naj trgovce bolje nadzorujejo, tako glede zaloga, kakor cen blaga.

3. Odpravijo naj se takoj ogromno zvišane vozne in tovarne cene pri železnicah, ki podražujejo vsako blago ter vzbujajo pri ljudstvu silno nevoljo.

4. Da se nadomesté gori navedeni odpadli dohodki, naj se v večji meri ko do sedaj obdačijo razni vojni dobičkarji, ki so si med vojno in po vojni nagrmadili obilne milijone,

5. Vpelje se naj splošno pravično razdeljen dohodninski davek, a odpravi naj se davek na vojne dobičke, ki je bil krivično naložen samo bivšim Štajercem.

6. Občinske in državne volitve naj se takoj razpišejo da enkrat vendar že vzamejo državno krmilo v roke zakonito izvoljeni zastopniki ljudstva.

7. Pereče valutno prašanje naj se nemudoma reši in se naj zamenjajo krona za nove dinarje pred vsem v obmejnih krajih, kjer je največ prilike za razne praktike.

8. Deželna vlada se pozivlja, da čim prej ustanovi kmetško zbornico, ki bo določala cene kmetijskim pridelkom.

9. Nerazmerna cena med zrnjem in moko naj se odpravi, ker kmet dobi za kg pšenice komaj 2 K, dočim mlinarji prodajajo moko po 6 K.

10. Dovolj naj se izvoz žrebet, katerih imajo kmetje obile, a jih ne morejo prodati.

Odvetnik Dr. Lenart Boëzio

si usoja naznaniti, da je otvoril svojo pisarno v Gornji Radgoni, Spodnji gris, št. 12.

Odvetnik dr. Andrej Veble

naznanja, da je otvoril odvetniško pisarno pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah :: (v posojilniški hiši, I. nadstropje). ::

E. klin. asistent in operater na Dunaju

Dr. Janko Dernovšek

ordinira za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni od 2.—4. ure

Maribor, Pfarrhofg. št. 2, II. nadstropje.

POSOSJILNICA V GORNJI RADGONI registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Hranilne vloge

sprejema od vsakega in njih obrestuje po najvišji obrestni meri. Obresti se pripisujejo koncem vsakega leta brez posebnega naročila h kapitalu. Hranilne knjižice drugih tuzemskih denarnih zavodov se sprejemajo brez vseh stroškov kot hranilne vloge, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so strankam na razpolago položnice kr. poštnega čekovnega urada v Ljubljani štev. 10.593. Rentni davek plačuje Posojilnica sama.

Posojila

na osebni kredit, na hipoteke, trgovske kredite in v tekočem računu daje pod najugodnejšimi pogoji. Izposujuje tudi na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzema Posojilnica na sebe in dolžnik plačuje svoj dolg pri Posojilnici naprej. Stroški za to ne presegajo nikdar 10 K. Prošnje za vknjižbo novih kakor tudi za izbris plačanih posojil dela Posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsak ponedeljek, torek, četrtek in petek od 9. do 12. ure dopoldna. Ako pa pride na ta dan praznik, uraduje se naslednji dan. Ob uradnih dnevih se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila

se dajajo, prošnje sprejemajo in vsi drugi uradni posli izvršujejo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne.

Uradni prostori

so v lastni hiši, Glavna cesta, štev. 14, tik kolodvora.

Miši - Podgane stenice - ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porah ljate moja najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 6—, za podgane in miši K 6—, za ščurke K 7—, posebno močna tinktura za stenice K 6—, uničevalec moljev, prašek za uši v obleki in perlin, proti mravijam, proti ušem pri perutini K 5—, prašek proti mrčesom K 5—, mazilo proti ušem pri ljudeh K 4—, mazilo za uši pri živini K 3—, tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 3—. Posilja po po-
vzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 46, Petrinjska ulica 3.

Jajca

sveža kupi v vsaki množini in prosi za ponudbe eksportna trgovina Ed. Suppanz, Pristova, Slovenija.

Mlatilnica in benzin motor

10 HP, se proda z vsem zraven spadajočim orodjem. Naslov pove uprava „Murske Straže“.

Združene opekarne

preje F. P. Vidic & Komp., Vič, Ivan Knez, Brdo nudijo:

zarezane strešnike
(utorni crep) in zidno opeko

Vprašanja na F. P. VIDIC & Komp., Ljubljana.

Brata Vošnjak = Ptuj.

Podplati, zgorno in notranjo usnje, usnje za konjsko opravo in za gamaše, kuponji za gonilna jermena, boks, ševro, ševret. Najboljši čevlji vseh vrst. Gamaše. Vse čevljarske potrebščine.
Nakup surovih kož.

Kmetje, pozor!
žganjarske kotle

prvovrstne in trpežne kupite najceneje pri znani tvrdki

Demetrij Glumac
kotlar v Mariboru,
Kaserngasse 9.

Gospodarska zadruga

za Prekmurje, Mursko polje in Slov. gorice r. z. z o. z.

ima v zalogi po najnižjih dnevni cenah razno manufakturno blago za moške in ženske obleke, barhente, vseh vrst platno, blago za ženske predpasnike; razno kuhinjsko posodo, riž, čaj, papriko; usnje, podplate, moške in ženske čevlje. Vseh vrst meko, zdrob, otrobe, testenine.

Kupuje zrnje, sadje, kože, vino, sadjevec, žganje, sploh vse poljedelske pridelke.

Posreduje pri nakupovanju strojev in vseh gospodarskih potrebščin.

Kupovati in prodajati zadrugi imajo pravico samo člani. Novi člani se sprejemajo v zadrugi pisarni in pri podružnicah. Osrednja trgovina in pisarna: v Gornji Radgoni. Podružnice: Cankova = Murska Sobota.

Jugoslovanski kreditni zavod

PODRUŽNICA MURSKA SOBOTA

sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po 3 % čistih brez odbitka. — Rentni davek plačuje zavod iz svojega.

Inkaso faktur in trgovske informacije.

Izdaja čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Trgovski krediti pod najugodnejšimi pogoji.

Prvi in edini slovenski zavarovalni zavod

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17

je ustanovila oddelek za

življensko zavarovanje.

Sprejema v življenjskem oddelku: vsa zavarovanja na doživetje in smrt, otroško doto in ljudska zavarovanja pod najugodnejšimi pogoji

Pojasnila brezplačno na razpolago.

Sprejema v požarnem oddelku: vse premakljive in nepremakljive predmete, ki se poškodujejo po ognju, streli in po eksploziji svetilnega plina, po znano nizkih cenah

Posredovalci se sprejemajo.

obmejnih zadevah, g. prof. dr. Kovačiču. Upamo, da ne bo niti deželna niti osrednja vlada storila najmanjšega ukrepa v tej zadevi, ki bi bil na škodo našim interesom. Vlada dobro ve, da bi jo proklinjali še pozni rodovi, če bi v zadnjem trenrtku zaigrala le eno slovensko vas na meji!

Dar Dijaški kuhinji v Mariboru. Na gostiji g. Franca in Barbare Koren na Radenskem vrhu se je nabralo na predlog gg. Zemljiča in Domanjka 76 K. Pristrčna hvala! Slovenci, podpirajte Dijaško kuhinjo v Mariboru, ki ima zlasti letos ogromne stroške in majhne dohodke! Prof. M. Pirc, tč. blagajnik, Maribor.

Kolki za bankovce. Predsedstvo delegacije ministrstva financ za Slovenijo in Istro v Ljubljani piše: Po Ljubljanskem mestu se širijo govornice, da je bil pri tukajšnji delegaciji ministrstva ukraden zabož za kolkovanje bankovcev namenjenih kolkov, ki se baje že prodajajo na Zidanem mostu. Ta govornica je povsem neosnovana. Kolki, določeni za kolkovanje v Sloveniji, se nahajajo v trezorjih podružnic Avstro-ogrške banke v Ljubljani in v Mariboru in se je pri štetju našlo natančno toliko kolkov, kolikor jih je bilo nakazano iz Zagreba.

Dr. Renner o politiki Avstrije napram Jugoslaviji. Državni kancler dr. Renner je podal v seji narodne skupščine dne 26. pr. m. daljši ekspeze o zunanji politiki, kjer pravi med drugim: »Z Jugoslavijo živimo v miru, dasi mirovna pogodba še ni obojestransko podpisana. Zato pa imamo z Jugoslavijo trgovsko pogodbo o dobavi živil, od katere je odvisen naš obstoj. Seveda, pri vprašanjih zunanje politike moramo paziti, da ne bo odvisna od neodgovornih činiteljev. Tako na primer nek naš list na jugu piše proti senžermenskemu miru in proti Jugoslaviji ter agitira za velikohrvaško idejo, čes., da je to prava avstrijska politika. Izjavljam, da stojim na stališču senžermenske mirovne pogodbe in zlasti še z ozirom na jugoslovansko državo ne vodimo nobene posebne politike, kakor to delajo nekateri listi na jugu. (Graški listi. Op. ur.) To politiko obsojam službeno in odkritosrečno.«

Nova hrvaška vlada. Tudi na Hrvaškem je prišlo do spremembe pri vladi. Kakor poročajo, je regent dne 24. pr. m. podpisal ukaz, s katerim se dosedanji ban dr. Paleček imenuje za ministra konstituante, a dosedanji podban dr. Tomislav Tomljenović postane ban. Člani Tomljenovićeve vlade bi naj bili sami demokrati in sicer podban Petranović, poverjenik za šole in vere dr. Tučan, poverjenik za poljedelstvo Demetrović, poverjenik za zdravstvo dr. Stanković, poverjenik za pravosodje dr. Belobik, poverjenik za socialno skrb dr. Adžija. Dr. Henrik Krizman, odvetnik v Varaždinu, postane minister za agrarno reformo.

Domače vesti.

Gornja Radgona. Naš obmejni trg je prispeval za »Dar svobode« prav lep znesek. Nabralo se je sknpno 2539 K 64 v. in sicer ste nabrali gospodični Krenova in Menhartova 1355 K 64 v., Sokoli pa 1183 K. Zaradi pomanjkanja prostora objavimo samo darila čez 100 K, dasi je mnogo daril tudi od 20—100 K. Darovali so: Gospodarska zadruga 500 K, Posojilnica 200 K, šola sv. Peter 126 K 64 v., občina trga Gornja Radgona 100 K, »Sokol« 100 K, trgovina Cizej 120 K, Opekarna v Črešnjevcih 150 K, zbirka glavne tobačne zaloge 100 K. Darovalcem iskrena hvala, nabiralateljem pa častno priznanje!

Sv. Miklavž pri Ormožu. G. učitelj Drago Pinterič izjavlja v imenu Miklavžanov, da ni res, kakor se je nekdo izjavil na shodu v zadevi železnice Ljutomer—Središče, da bi bili Miklavžani za progno Ljutomer—Ormož, marveč je res, da se oni interesirajo za zvezo Ljutomer—Središče.

Ljutomer. Slov. pevsko društvo v Ljutomeru, ki je doslej uspešno delovalo na polju glasbe in petja v Ljutomeru in okolici, hoče v bodoče delovati še živahneje in apelira na vse zmožne osebe, naj pristopijo k sodelovanju, da se izpolni beseda: »Spesmijo k srcu, s srcem k domovini! Pevsko društvo bo širilo med ljudstvom navdušenje za vse lepo, vzvišeno in plemenito, vmemalo blagost src in krepilo čustva rodoljubja. Obenem bo seznanjalo ljudstvo z novimi slov. skladbami ter vršilo važno vzgojno nalogo. Zato vsi na delo!

Sv. Jurij ob Ščavnici. Za »dar svobode« so nabrale Anica Korošak, Anica Horvat in Pavlina Nemeč 705 K, kateri znesek se je odposlal Posojilnici v Mariboru, Nabiralcam in darovalcem pristrčna hvala!

Razgled po svetu.

Vesti o Rusiji. Ruska agencija v Zagrebu potrjuje vesti, da se je Judeničeva armada umaknila na Estensko. General Judenič je s svojim štabom prispel v Reval. Ta armada je bila razorožena in se lahko smatra, da ne obstoja več. Tudi Kolčakova armada se umika pred boljševiški četami. O Denjkinu piše ukrajinski dopisni urad: Ljudstvo sovraži Denjkinu radi njegovih carističnih tendenc. V pokrajinah, ki stoje pod njegovo upravo je izbruhnila vstaja. Iz vseh nasprotujočih si vesti, ki prihajajo iz Rusije, je posneti, da je akcija znanih generalov Kolčaka, Denjkinu in Judeniča ponesrečila in da ti voditelji niso imeli za seboj ne vojaštva ne ljudstva in tudi nobenega enotnega programa, sicer bi morali imeti uspeh. Kakor se dozdeva, so boljševiki prenehali z terorističnimi sredstvi ter kažejo nekaj preobrat v svojem mišljenju. Pripravljani so sprejeti v vlado manjševike in druge socialistične struje. Ponudili so mir Kolčaku in Denjkinu, a o njihovi mirovni ponudbi zavezuškim silam smo že poročali. Pogajati se je pričela angleška in ameriška vlada. Koliko je iskrenosti na teh ponudbah, se ne more reči. Nemški general Hoffmann, znan iz Brest-Litovska, je te dni izjavil, da so boljševiki za vsak mirovni pogoj, ker vedo, da ga ne bodo izpolnili.

Iz Avstrije. Na predlog berlinskega nadžupana se je začelo nabirati v Berlinu prispevke in darila za otroško preskrbo na Dunaju. — Islandska vlada je dovolila, da se 100 dunajskih otrok preskrbi preko zime v Islandiji. — Nemški državni zbor je sklenil, da se v decembru vsaka krušna karta po celi Nemčiji skrajša za 50 gramov in se na ta način prištedena moka pošlje Avstriji kot prva pomoč v težki prehranjevalni krizi. — V kraju Markgrafneusiedl je nastala velika eksplozija. Mrtvih je preko 50 oseb in mnogo težko ranjenih.

Razmera v Italiji. Sprejete so bile demisije ministra za vojne pokojnine Da Coma in zunanjega ministra Tittonija. Na Tittonijevo mesto je bil imenovan Vittorio Scaloia, profesor na pravi fakulteti rimskega vseučilišča, eden najboljših juristov v Italiji. Bil je minister že v Sonninovem kabinetu. Komora se sestane najbrž dne 4. t. m. Scaloia bo podal po prestolnem govoru svoj ekspeze o zunanji politiki z posebnim ozirom na rešitev jadranskega vprašanja. — Italijansko časopisje razpravlja živahno o d'Annunzijevih pustolovščinah in zavzema glede Zadra nasprotno stališče; manj popustljivo je v reškem vprašanju.

Sir Clark, pooblaščenec antante na Madžarskem, je odpotoval v Pariz. Novi ministrski predsednik Huszar je izjavil, da se v kratkem vrne na Ogrsko z neko novo, zelo važno misijo. Sir Clark se je izjavil za prosto trgovino med državami Srednje Evrope, ker je samo na ta način mogoče, da se odpravi beda in pomanjkanje na Madžarskem ter v Avstriji, obenem pa bi prosta trgovina vplivala ugodno tudi na valuto.

Bolgarija. Iz Sofije poročajo, da je ministrski svet pooblastil ministra zunanjih zadev, naj aretira sledeče osebe: 1. Vse bivše ministre, ki so podpisali vojno napoved; 2. vse bivše poslance, ki so iz lastnih interesov pognali Bolgarijo v vojno; 3. vse časnikarje, ki so delali v javnosti razpoloženje za vojno; 4. vse osebe političnega ali socialnega stališča, ki so vplivale za nadaljnje vojskovanje proti antanti; 5. vse civilne in vojaške osebe, katere so v zasedenem ozemlju kršile mednarodno pravo.

Estlandija, Letska in Litovska so sklenile med seboj ozko zvezo, da branijo od skupnih nasprotnikov ogroženo neodvisnost. Zveza obsega vojaška, politična in gospodarska vprašanja. Prvo delo zveze bi naj bil sklep miru s sovjetsko Rusijo, pri čemur so se že dosegli uspehi glede izmenjave ujetnikov. Estlandski minister zunanjih zadev je izrazil upanje, da se tej zvezi pridruži tudi Poljska, Ukrajina in Finska. Zveza je očitno naperjena proti Kolčakovu in Denjkinovi akciji, vpostaviti Veliko Rusijo v predvojnih mejah.

Bolgarija podpisala mirovno pogodbo. Ministrski predsednik Stambulinski je dne 27. novembra podpisal bolgarsko mirovno pogodbo.

Nova kazen za Nemčijo. Ker je v Scapaflowu na Angleškem internirana nemška mornarica svoječasnopotopila nemško brodovje, da bi ne ostalo v angleških rokah, je antanta odredila, da mora Nemčija oddati za 400.000 ton raznega materijala za ladjedelnice. To je zopet sad vsenemškega sovraštva!

Otvoritev parlamenta v Rumuniji. Dne 24. t. m. je bil rumunski parlament slovesno odprt. Parlament je sestavljen že na podlagi novih v stari državi in v novoosvojenih pokrajinah. Šteje okrog 800 poslancev in senatorjev. Večino ima stranka biberancev.

Papež za prehrano Srednje Evrope. »Vossische Zeitung« javlja iz Rima: Papež je izdal encikliko, s katero odreja 28. decembra kot dan za zbiranje denarja, obleko in obuvala za otroke Srednje Evrope. Sam je daroval v ta namen 100 tisoč lir.

Mednarodna konferenca dela zboruje, kakor smo že poročali v Washingtonu. Uspeh tritedenskega zborovanja bo lep in se upa, da se bo mogla cela vrsta važnih sklepov in predlogov predložiti parlamentom kakih 40 držav. Na konferenci niso zastopane le vse industrijalne dežele Evrope in Amerike, marveč tudi manje razvite države Azije, Afrike in Južne Amerike. Tekom zborovanja sta se nasprotni skupini: delodajalci in delavci ujedini v marsikaterem perečem vprašanju; zlasti je važna ustanovitev mednarodnega odbora za delo, ki bo permanentno dodeljen zvezi narodov. Konferenca sklepa o osemurnem delavniku in 48 urnem delovnem tednu, o prepovedi ženskega dela od 10 ure zvečer do 5 ure jutraj, o zaščiti mladinskega dela itd.

Turčija pred splošno vstajo. Na Turškem se pojavljajo resni notranji nemiri, ki imajo namen, zvrči sultana in proglasiti drugega vladarja. V Mali Aziji si pridobiva vedno več uspeha upornik Kemal paša, katerega čete že resno ogrožajo Carigrad.

Doba volitev. Zadnje dni stojimo v času novih volitev po vsej Evropi. V Italiji so bili volilni boji zelo hudi, večino pa so si pridobile ljudske stranke: katoliška in socialistična. V Rimu in rimski provinciji so dobili socialisti 33.305 glasov, katoliška ljudska stranka 32.580, liberalci 25.438 in nacionalisti 19.582 glasov. Po drugih mestih so dobili socialisti absolutno večino, takoj za njimi pa sledi katoliška stranka. Izid volitev je zelo porazil sedanje vladajoče kroge, ker niti katoliška niti socialistična stranka ne more podpirati sedanjega vladnega sistema in bo prišlo do korenite spremembe. — Nekoliko drugačen je izid volitev v Franciji. Zmagal je nacionalni blok. Po dosedaj znanih podatkih je rezultat sledeči: 55 združenih socialistov, 5 socialistov posebne skupine, 26 republikanskih socialistov, 144 radikalnih socialistov, 111 republ. levičarjev, 106 naprednjakov, 65 liberalcev, 27 konzervativcev, 3 člani Action française in 3 neodvisni. Francoski listi povdarjajo, da je ta izid pokazal, da v Franciji niso tla za boljševizem in da je meščanska vojna izključena. — Volitve v Belgiji niso prinesle posebnih sprememb. Katoliška skupna še ostane najmočnejša v parlamentu. — Na Ogrskem se bodo vršile volitve dne 21. decembra t. l. in se vrši prva seja Narodnega predstavništva že dne 3. januarja. Kdo bi v dobi volitev ne mislil na Jugoslavijo?

Jugoslovansko inženirsko podjetje

družba z o. z.

se usoja naznaniti, da je začelo poslovati v

Ljubljani, Sodna ulica šte. 2.

Mariboru, Viktringhofova ulica št. 34.

Tehnični ravnatelj: **autor. civ. inž. Václav Fidrhel.**

Komercialni ravnatelj: **Viktor Kukovec.**

Odd. I. Projekti, proračuni. Nasvetovanje in zastop. Presoja in stavbno nadzorstvo. Izvršitev zgradb.

Odd. IV. Železnice, ceste, predori, mostovi.

Odd. II. Vodne gradbe; izraba vodnih sil, elektrarne, električna instalacija; poljedelska melioracija; kanalizacija in vodovodi.

Odd. V. Industrijska in gospodarska poslopja.

Odd. III. Beton, železobeton. Železne konstrukcije.

Odd. VI. Komercialno razpečavanje gradiva, orodja, strojev in industrijskih tvarin.

Mariborska eskomptna banka podružnica Murska Sobota

Centrala v Mariboru.

Sprejema vloge na knjižice, ter jih obrestuje po **3 % čistih**, ter vloge na tekoči račun po dogovoru.

Dovoljuje vsakovrste trgovske kredite. — Zamenjuje tuj denar po najugodnejšem kurzu. — Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle pod najkulantnejšimi pogoji.

Uradni prostori v občinski hiši v I. nadstropju.

Išče se magazinerka s trgovske izobrazbo, katera ima veselje do kmetijstva. Lahko začelna. Stanovanje in hrana v hiši. Ponudbe z navedbo plače na Kencrovo grajskiško upraviteljstvo Bled.

Išče se v najem hišica z enim oralom njive. Najraje v Celjskem okraju. Ponudbe na upraviteljstvo „Murske Straže“.

Občinski tajnik želi nastopiti z 1. januarjem 1920 kje na deželi ali v trgu službo, je popolnoma zmožen slovenskega in nemškega jezika, ima deželno-vladno skušnjo ter 19letne prakse, zmožen voditi občinske posle samostojno. Ob enem sprejme tudi službo **organista** ter vodstvo večjega pevskega zbora. Ponudbe naj se blagovoljivo poslati na upraviteljstvo „Murske Straže“.

Fant, 14 let star, iz boljše hiše, s pevoljnima šolskim spričevalom, želi vstopiti kot učenc v trgovino mešanega blaga. Ponudbe na upraviteljstvo „Murske Straže“.

Kupim vsako množino čebelnega voska. J. Rozman ml., Ljubljana.

Obi. konces. informaci. zavod
Drago Beseljak
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5
dobavlja vse kreditne in privatne informacije v tu- in inozemstvu. V abonementu ter posamezno cene zmerne.

Ženitna ponudba. Mladenič, star 22let, se želi seznaniti z gospodično, ki ima kako posestvo na Stajerskem, Dolenjskem ali na Hrvaškem, ali pa trgovino. Ponudbe s sliko pod „Ženitna ponudba“ na upraviteljstvo tega lista.

Ženitna ponudba. Mladenič, 32let star, v stalni službi, želi se seznaniti z gospodično do 30 let staro. Premoženje postranska stvar. Resne ponudbe če mogoče s sliko, katera se vrne pod „Srečna bodočnost“ na upraviteljstvo „Murske Straže“.

Razpošiljam samo na trgovce **fino mast** (vazelin za čevlje) v lesenih škatljicah, kakor tudi ličilo (biks), milo in drugo raznovrstno blago. J. Wenart, Domžale.

Nova smrt

za podgane in miši, katere se zamore popolnoma in zanesljivo zatreti, le z novo 10 let rabljivo iznajdbo avtomatična past „**Samostavljanka**“. V eni noči se lahko vjame 20—30 miši ali podgani. Za uspeh jamčijo mnogobrojna priznanilna pisma. Cena z navodilom za 1 komad I. vrste nekoliko večji K 25.—, II. vrste malo manjši K 15.—. Cenjena naročila se prosijo pod „**Samostavljanka**“ na **Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 5.**

Javna dražba

dveh zaplenjenih konj v nedeljo, 7. decembra t. l. ob 10. uri dopoldne pri gostilni Karbaš v Gornji Radgoni.

SIR
Pol-Emondski polnomasten
Trapistovski
Liptauski
Čajno maslo
Hamburška mesnata slanina
Krušna slanina
Citroni cele zaboje
Mandeljine v lupinjah
Čokolada
Sardine v olju
Olivno olje
Vinko Hmeljak,
Maribor
Stolni trg št. 6.
Pošiljavo v provincio po pošti in železnicil

Garje,

srebečico, kraste, lišaje uniči pri človeku in živini mazilo zoper srebečico. Brez duha in ne maže perila. 1 lonček za eno osebo 6 K. Po pošti 7 K, poštne prosto. Prodaja in razpošilja s pošto lekarna Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko. 30—25

Podvojite lahko Vaše premoženje, ako inserirate v „Murski Straži“, ker je ta list razširjen po celi Sloveniji in imajo inserati velik uspeh.

Kubična knjiga

je izšla v četrti izdaji. O malokateri prodaji je kmet tako malo poučen kakor o prodaji lesa; zato je največkrat izroččen na milost in n-milost lesotročev. Tisti, ki trpi vsled teh razmer škodo, je kmet, in tisti, ki od njegove škode bogati, je lesotrozeč. Skrajni čas je bil, da je izšla poljudno spisana knjiga o merjenju lesa, ki kmetu razodeva „skrivnosti“ lesne kupčije, ki mu bo torej navodilo kako naj se ravna pri prodaji gozdov ali lesa, da bi iztržil veliko, kolikor mu gre po vrednosti njegove lastnine. Knjiga poučuje v tabelah o razmerju med našimi in v lesni trgovini še vedno običajnimi laskimi merami. Vrhutega vsebuje knjiga vsa potrebna izračunavanja za stoječ in raznovrsten posekan in rezan les. Kdor hoče ceniti in prodajati svoj gozd ali prodajati posekan ali obrezan les, najde v tej knjigi vse potrebne podatke in če noče biti varan, naj kupi to knjigo, kajti mali izdatek za knjigo se mu bogato povrne pri kupčiji, ker spozna na podlagi tega poljudnega navodila vrednost svojega gozdnega pridelka, da mu ne bo treba več verjeti le besedam kakega prebrisanega lesotročca, ki se hoče okoristiti s kmetovo nevednostjo. Pri vsaki kupčiji dandanes le tisti najbolj uspeva, ki se v njej najbolj spozna. Knjiga „**Poljudna navodila za merjenje lesa**“ stane vezana K 25.— s poštnino K 27.—, dobi se pri založniku **V. Požgaj, Kranj, Gorenjsko.**

Trgovska agentura in

komisijska trgovina za Ljutomer, Gornjo Radgono, Prekmurje in Mursko polje prevzame zastopstva proti proviziji in blago v komisijo

M. Mozetič v Ljutomeru.

Primešaj Mastin krmi.

Če živina krmo lažje in do zadnjega prebavi in popolnoma izkoristi, da se na koncu nič ne izgubi, če se dvigne slast do žretja, potem se pospešuje redilnost, vsled tega težka živina, mast, meso, jajce, mleko. To se doseže, ako primešamo krmi enkrat na teden pest praška **Mastin**. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmlila, pa se ga primeša dvakrat na teden. Prašek **Mastin** je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo **Mastin**; ko ga enkrat poizkusijo, ga ponovno rabijo. Pet zavojev praška **Mastin** zadostuje za šest mesecev za enega prašiča ali vola. Glasom oblastvenega dovoljenja smejo prodajati **Mastin** vsi trgovci in vsa konsumna društva. Ako se **Mastin** pri vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po poštini dopisnici v izdelovalnici **Mastina**, to je

v lekarni Trnkoczy v Ljubljani, Kranjsko.

Pet zavojev (paketov) **Mastina** stane 30 kron 50 vin. poštne prosto na dom. Od tam se pošlje **Mastin** s prvo pošto na vse kraje sveta.

Zahvalna pisma kmetovalcev, ki rabijo Mastin.

Gospodu lekarnarju v Ljubljani!
Za Vaš **Mastin** se vam toplo zahvaljujem. Odkar svojim prašičem primešam na teden pest **Mastina** med krmo, žre vsako poljubno krmo. To imam zahvaliti odine Vašemu **Mastinu**.
S spoštovanjem
Franz Altenbacher,
gestilničar, Kranach-Leutschach, Stajersko

Hvala vam za Vaš **Mastin**. Moja živina žre sedaj vsako krmo, se dobro razvija, tako da jo je veselje gledati.
S spoštovanjem
Franz Planin,
Svibno št. 19, pošta Črnomelj, Kranjsko.

Naročam po pošti 5 paketov **Mastina**. Dajal sem istega po navodilu na teden enkrat po eno pest v krmo in živalim žreti. Veselje je gledati, kako moja živina rada žre, uspeva, se debeli in masti.
Srčna hvala!
S pozdravom
Franz Trubiansky,
Lugos (Banat).

Brez posebnega obvestila.
Jojo Bergič
gimn. profesor
Pepca Bergič roj. Trojnkova
poročena dne 3. decembra 1919.
Reka Celje Žetinci pri Radgoni

Dva knjigovodja, dva poslovodja, dve strojepiski
vešči slovenske stenografije, sprejme **Gospodarska zadruga v Gornji Radgoni**. Ponudbe s spričevali in zahtevami sprejema ravnateljstvo zadruga. **Nastop takoj.**

Novo usnjarsko obrt v Ljutomeru

je otvoril **Alojzij Hauzel**, poleg stavbenega mojstra g. Antona Jandi, tik ljutomerskega kolodvora, s 1. decembrom 1919 in se priporoča p. n. občinstvu za dobro izdelovanje vsakovrstnih kož po najnižjih cenah. Kože sprejema vsak dan na domu in vsak terek in petek pri ključavničarju g. Ivanu Kovačič na Starem trgu v Ljutomeru.

ČEVLJE moške in ženske, fino in zajamčeno pristno ročno delo, krasne ameriške fazone, najboljše rujava ali črno usnje pristni, trpežni podplati, razpošilja po K 280.— in K 360.—; krasne boks čevlje po K 400.— par veletrgovina z čevlji
R. Stermecki, Celje št. 303
Slovenija. Naročite cenik!
Ceneje kakovosti od K 150.— naprej.

Na novo izšel!
Slovenski Favorit
za jesen in zimo, ter vsi kroji.
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo:
M. Ranth, Ljubljana, Marijin trg.

Pozor! Kmetje! Posestniki!
Prvovrstne vejalnike (mline za vejanje žita) izdelujem, ki po trpežnosti vse tovarniške izdelke prekašajo, imajo lahko uravnavo in zelo nizke cene. Za vsak stroj dam 10 letno garancijo. Pišite po cenik. Na obilna naročila se priporoča **Jakob Pučko**, izdelovatelj čistilnih strojev, **Budina, Ptuj.**

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Mariboru
Delniška glavnica K 15.000.000.— Centrala v Ljubljani Rezervni fondi nad K 4.000.000.—
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.
Obrestuje vloge na knjižice in na tekoči račun s **3 %** || Daje trgovske in aprovizacijske kredite
brez odpovedi, proti trimesečni odpovedi s **3 1/4 % čistih** || = izvršuje vse bančne transakcije =